

Universitatea “Babeş-Bolyai” Cluj-Napoca

FACULTATEA DE PSIHOLOGIE

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**Efectele implicării parentale asupra calității educației speciale
și asupra comportamentului elevilor din Ierusalimul de Est**

Coordonator științific

Prof. univ. dr. Vasile Chiș

Doctorand

TUTUNJI ANAN ABDALLAH

Cluj-Napoca

2015

CUPRINS

Capitolul	pagina
Rezumat	ii
Mențiuni	iv
Lista figurilor	iiii
Lista tabelelor	ix

INTRODUCERE

1

Capitolul unu: CERCETAREA TEORETICĂ	4
1.1 Istoric	4
1.2 Sistemul educațional și școlile speciale din Ierusalimul de Est	6
1.2.1 Istoricul inegalității în educație în zona Ierusalimului de Est	6
1.2.2 Înscrierea și admiterea în școlile din Ierusalimul de Est	10
1.3 Comitetul de părinți ai elevilor din Ierusalimul de Est	20
1.4 Imaginea reală a predării în Ierusalimul de Est	23
1.5 Educația specială în Ierusalimul de Est	24
1.6 Definierea dizabilităților intelectuale	27
1.6.1 Caracteristici ale elevului cu dizabilități intelectuale	29
1.6.2 Funcționarea cognitivă	30
1.6.3 Adaptarea comportamentală	32
1.7 Cercetări empirice și intervenții strategice: prezentare generală	34
1.7.1 O privire asupra elevului cu dizabilități intelectuale	37
1.7.2 Studiul pregătitor (și limitele sale)	38
1.7.3 Studii asupra strategiilor de memorare	39
1.8 Atenția la elevul cu dizabilități intelectuale	42
1.9 Consecințe pentru practica predării	54
1.10 Ritmul de învățare la elevul cu dizabilități intelectuale	57
1.11 Calitatea educației speciale	59
1.11.1 Descrierea meseriei de profesor în Ierusalimul de Est	60
1.11.2 Evaluarea în cadrul educației speciale	61
1.12 Calitatea serviciilor educaționale	63
1.12.1 Servicii publice implicate în educația specială în Ierusalimul de Est	63
1.13 Rolul implicării parentale în educația copiilor	65
1.14 Teorii și modele ale implicării parentale	81
1.15 Factorii care afectează nivelul de implicare în educația specială	89
1.15.1 Factorii parentali	89
1.15.2 Factorii personali	89
1.15.3 Factorii culturali	90
1.15.4 Nivelul de educație	92

1.15.5 Abilitățile lingvistice	93
1.16 Statutul socio-economic	94
1.17 Cunoștințe privitoare la procesul de educație specială	94
1.18 Factorii școlari	95
1.19 Atitudinea personalului școlii	96
1.20 “Esprit de Corps”	96
1.21 Decizii luate înaintea ședinței cu părinții	97
1.21.1 Decizii luate la ședința cu părinții	97
1.22 Comunicarea și eficiența parteneriatelor de lungă durată	99
1.23 Părinții elevului cu dizabilități intelectuale	106
1.24 Programarea	108
1.25 Membrii echipei	109
1.26 Relația profesor-părinte	110
Capitolul doi: METODOLOGIA CERCETĂRII	116
2.1 Introducere	116
2.2 Participanții la cercetare	116
2.3 Obiectivele cercetării	117
2.4 Ipotezele cercetării	119
2.5 Cadrul metodologic al cercetării	119
2.6 Instrumentele analitice: Grupul țintă – intervenție pentru creșterea participării	122
2.7 Studiul competențelor sociale și al adaptării școlare	123
2.8 Interviu	124
2.9 Chestionarele	125
2.9.1 Dificultăți în completarea chestionarelor	126
2.10 Concluzii parțiale	130
Capitolul trei: REZULTATELE CERCETĂRII ȘI ANALIZA DATELOR	131
3.1 Introducere	131
3.2 Distribuția eșantioanelor de cercetare	133
3.2.1 Distribuția eșantioanelor părinților în cadrul chestionarului	133
3.2.2 Distribuția eșantioanelor profesorilor în cadrul chestionarului	135
3.2.3 Distribuția elevilor cu dizabilități intelectuale în cadrul interviurilor	138
3.3 Chestionarul părinților: proprietăți psihometrice	138
3.4 Validitatea și acuratețea cercetării axate asupra părinților	138
3.5 Rolul implicării parentale în întărirea stimei de sine	139
3.6 Impactul participării parentale asupra eficientizării procesului de învățare a elevilor cu dizabilități intelectuale	141
3.7 Detalierea cercetării: efecte asupra procesului de învățare	142
3.7. Efectul implicării parentale asupra eficientizării procesului de învățare a elevilor cu dizabilități intelectuale în funcție de nivelul de educație al părinților	144

3.7.2 Efectul implicării parentale asupra eficientizării procesului de învățare a elevilor cu dizabilități intelectuale în sfera dificultăților lingvistice	143
3.7.3 Efectul implicării parentale asupra eficientizării procesului de învățare a elevilor cu dizabilități intelectuale în funcție de sexul biologic al părinților	144
3.8 Influența implicării parentale asupra comportamentului social	145
3.9 Impact implicării parentale asupra calității învățământului în Ierusalimul de Est	148
3.9.1 Impactul participării asupra muncii profesorilor	148
3.9.2 Detalierea cercetării: performanța profesorilor	149
3.9.3 Efectul implicării parentale asupra performanței profesorilor în funcție de nivelul de pregătire al profesorilor	149
3.9.4 Efectul implicării parentale asupra performanței profesorilor în funcție de limba maternă a părinților	150
3.9.5 Efectul implicării parentale asupra performanței profesorilor în funcție de sexul biologic al părinților	150
3.9.6 Impactul implicării parentale asupra serviciilor educaționale	151
3.10 Chestionarul profesorilor: studiul competențelor sociale și al adaptării școlare	154
3.11 Proprietăți psihometrice	154
3.12 Validitatea cercetării axate asupra profesorilor	155
3.13 Efectul participării parentale asupra competențelor sociale	157
3.13.1 Efectul participării parentale asupra adaptării școlare	158
3.14 Relația profesor-părinte	159
3.15 Efectul participării parentale din punctul de vedere al elevilor cu dizabilități intelectuale: interviurile	161
3.16 Intervenția pentru conștientizarea părinților: studiul grupului țintă	163
 Capitolul patru: DISCUȚII, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	 165
4.1 Discuții	165
4.2 Recomandări	171
4.2.1 Recomandări pentru părinți, profesori și școli	173
4.3 Limite ale cercetării	175
4.4. Concluzii	177
 BIBLIOGRAFIE	 179
 ANEXE	
Anexa A 1 – Chestionar pentru părinți	
Anexa A.2 – Interviuri	
Anexa B: Fotografii de Ziua Mamei făcute în școală	

Lista figurilor

Figura 1: Împărțirea elevilor în școlile din Ierusalimul de Est în funcție de organizațiile responsabile	14
Figura 2: Împărțirea elevilor în școlile din Ierusalimul de Est în funcție de factorii responsabili	19
Figura 3: Modelul Hoover-Dempsey & Sandler al procesului de implicare parentală	83
Figura 4: Rezultatele cercetării	133
Figura 5: Histograma scalei competențelor sociale	137
Figura 6: Histograma scalei adaptării școlare	137
Figura 7: Niveluri ale serviciilor disponibile în școlile din Ierusalimul de Est	152

Lista tabelelor

Tabelul nr. 1: Distribuția în funcție de sexul biologic al părinților	133
Tabelul nr. 2: Distribuția părinților în funcție de nivelul de educație	134
Tabelul nr. 3: Distribuția părinților în funcție de dificultățile lingvistice	134
Tabelul nr. 4: Distribuția evaluării participării părinților (tipurile de participare descrise de Epstein)	134
Tabelul nr. 5: Distribuția evaluării părinților privitoare la calitatea educației	134
Tabelul nr. 6: Distribuția evaluării părinților privitoare la stima de sine	135
Tabelul nr. 7: Distribuția evaluării părinților privitoare la eficientizarea procesului de învățare a elevilor cu dizabilități intelectuale	135
Tabelul nr. 8: Distribuția în funcție de sexul biologic al profesorilor	135
Tabelul nr. 9: Distribuția profesorilor în funcție de nivelul de pregătire	135
Tabelul nr. 10: Distribuția eșantionului de părinți participanți	136
Tabelul nr. 11: Distribuția profesorilor în funcție de cooperarea cu părinții	136
Tabelul nr. 12: Distribuția profesorilor în funcție de disponibilitatea de a-și perfecționa metodele de predare	136
Tabelul nr. 13: Distribuția profesorilor în funcție de abilitatea de a crește adaptarea școlară	136

Tabelul nr. 14: Distribuția celor 24 de elevi cu dizabilități intelectuale în interviuri în funcție de tipul de dizabilitate, satisfacție, independență, comportament în societate	138
Tabelul nr. 15: Distribuția elevilor în funcție de intervenția programatică	138
Tabelul nr. 16: Rezultatul testului t în privința diferențierii validității	139
Tabelul nr. 17: Eșantion independent al testului t pentru efectele implicării parentale asupra stimei de sine	141
Tabelul nr. 18: Testul Chi-square pentru efectele tipurilor de participare descrise de Epstein asupra stimei de sine	141
Tabelul nr. 19: Impactul pe care îl are nivelul de educație al părinților asupra progresului elevilor	144
Tabelul nr. 20: Diferențe între părinții absolvenți de facultate și cei fără studii universitare	146
Tabelul nr. 21: Influența participării parentale asupra comportamentului social al elevilor cu dizabilități intelectuale	147
Tabelul nr. 22: Impactul profesorilor și al părinților asupra educației	151
Tabelul nr. 23: Implicarea parentală și îmbunătățirea serviciilor educaționale	153
Tabelul nr. 24: Validitatea factorială a scalelor de competențelor sociale	156
Tabelul nr. 25: Validitatea factorială a scalelor de adaptare școlară	157
Tabelul nr. 26: Rezultatul testului Mann–Whitney de influență a participării asupra adaptării școlare competențelor sociale	158
Tabelul nr. 27: Rezultatul testului Mann–Whitney de influență a participării asupra adaptării școlare	159
Tabelul nr. 28: Cooperarea și nivelul de pregătire al profesorilor	161
Tabelul nr. 29: Aspecte ale intervenției	162
Tabelul nr. 30: Impactul tipului de dizabilitate asupra îmbunătățirii participării	163
Tabelul nr. 31: Rezultatul intervenției	163

Efectele implicării parentale asupra calității educației speciale și asupra comportamentului elevilor din Ierusalimul de Est

REZUMAT

Această teză se axează pe studiul efectelor pe care participarea părinților la procesul de educație specială din Ierusalimul de Est le are asupra calității educației și asupra comportamentului elevilor. Îmbunătățirile acestui proces sunt privite prin prisma implicării părinților. Dezvoltarea stimei de sine a elevilor cu dizabilități intelectuale, eficientizarea procesului de învățare, creșterea performanței școlare, dezvoltarea competențelor sociale și îmbunătățirea calității educației sunt cele mai importante aspecte ale cercetării. Rezultatele studiului sunt în rezonanță cu descoperirile anterioare a numeroși cercetători care au arătat că implicarea parentală în procesul educațional are efecte pozitive. Au fost luați în considerare factorii privitori la sexul biologic al părinților, la abilitățile lor lingvistice și la nivelul lor de educație. Pornind de la câteva ipoteze s-au formulat obiectivele cercetării, pentru a se stabili – pe baza unui studiu cantitativ și pe baza unui studiu calitativ, prin administrarea unor chestionare, și prin conducerea unor interviuri semi-structurate – care sunt aspectele esențiale ale implicării părinților în procesul educației speciale, din punctul de vedere al elevilor, dar și al profesorilor și al părinților înșiși. Grupurile țintă au provenit din Ierusalimul de Est, nu doar din familii obișnuite, ci și din cadrul unor organizații non-guvernamentale și a unor școli din zonă.

Nu a fost surprinzător să descoperim efectele pozitive ale implicării parentale, dar am constatat că acolo unde participarea părinților e redusă este nevoie de o intervenție mai accentuată, deoarece aspectul participativ este esențial atât pentru creșterea performanței profesorilor implicați în educația specială (UNESCO 1997), cât și pentru eficientizarea procesului de predare-învățare, precum și a serviciilor oferite în școlile speciale. S-a dovedit că efectele pozitive ale participării părinților la procesul educațional se întind și asupra performanței școlare a elevilor, și asupra comportamentului lor social. Interviurile semi-structurate cu elevii ce prezintă dizabilități intelectuale au oglindit faptul că implicarea părinților constituie un factor motivant pentru creșterea stimei de sine a elevilor și că, după cum demonstrează studiul axat pe

grupul țintă, este necesară o intervenție care să ducă la o participare mai pregnantă a părinților în procesul de educație specială (Borkowski & Cavanaugh, 1979).

Printre cele mai importante concluzii ale cercetării de față se numără descoperirea că participarea mamelor este mai eficientă decât cea a taților, și că părinții cu un nivel mai ridicat de educație au, prin implicare, rezultate mai impresionante decât cei cu un nivel scăzut de instruire.

Motivația și importanța cercetării

În Ierusalimul de Est, unii elevi cu dizabilități intelectuale sunt lipsiți de interes în procesul de învățare, deoarece se află într-o stare de neajutorare, ca urmare a eșecurilor repetate care îi determină să creadă că vor eșua în permanență, indiferent de eforturile depuse. Implicarea parentală poate duce la minimalizarea acestor efecte. Fiind direct responsabil cu situația elevilor cu dizabilități intelectuale din Ierusalimul de Est, cercetătorul a hotărât să studieze influența pe care participarea părinților o are asupra tiparelor de învățare și asupra comportamentului social în cazul acestor elevi, precum și în privința calității educației speciale, sperând să dovedească faptul că impactul este pozitiv, oferind apoi soluții pentru îmbunătățirea procesului educațional.

Structura lucrării

După o descriere generală a temei studiate în primul capitol, autorul descrie rezultatele cercetării teoretice în capitolul al doilea. Sunt prezentate numeroase concepte legate de dizabilitățile intelectuale, sau de retardul mintal, și legătura acestora cu procesul de învățare. O temă majoră se referă la influența implicării parentale asupra ameliorării unor asemenea afecțiuni mentale, o implicare profundă crescând eficiența educației speciale. Accentul s-a pus asupra funcțiilor cognitive, printre care enumerăm memoria de lucru, ritmul de învățare, captarea și menținerea atenției, crearea și menținerea motivației.

Al treilea capitol conține metodologia conceptuală a cercetării, care a constat din trei studii menite a evalua efectele implicării parentale asupra procesului de educație specială.

Capitolul al patrulea detaliază analiza celor patru aspecte care au stat la baza cercetării: cele două chestionare, interviul semi-structurat și analiza grupului țintă. S-a descoperit faptul că, în Ierusalimul de Est, implicarea parentală duce la creșterea performanței profesorilor și a eficienței educației speciale, precum și la îmbunătățirea serviciilor educaționale (Khan, 2001). Așadar, rezultatele aceste cercetări rezonează cu descoperirile anterioare din domeniu, cercetări

prezentate în partea teoretică a lucrării. S-a descoperit, de asemenea, că educația specială și calitatea acesteia depind în mare măsură și de alți factori, cum ar fi sexul biologic al părinților implicați, nivelul lor educațional, și abilitățile lingvistice pe care le au.

Capitolul cinci conține discuțiile și recomandările rezultate în urma cercetării.

Cercetarea teoretică

Aspectele teoretice prezentate în această lucrare oferă un istoric al sistemului educațional și al școlilor speciale din Ierusalimul de Est, explicând procesul de învățare caracteristic elevilor cu dizabilități intelectuale, și oferind statistici privitoare la educația specială în această zonă. Secțiunea 2.2 oferă o perspectivă asupra discriminării în educație în general, și în educația specială în particular, în privința înscrierilor la școală și a selecției elevilor în Ierusalimul de Est. După cum se arată în secțiunea 2.3, Comitetul Părinților Elevilor din Ierusalimul de Est a protestat împotriva lipsurilor sistemului educațional. Secțiunea 2.4 menționează dificultățile cu care se confruntă toți cei implicați în învățământul special, iar secțiunea 2.5 descrie caracteristicile muncii depuse de profesorii care activează în școlile speciale.

Următoarea secțiune pornește de la o definiție a termenului de „dizabilități intelectuale” pe baza factorului numit IQ, prezentându-se cauzele și efectele dizabilităților intelectuale. După cum arată Hawkins, Eklund, James, și Foose, 2003, și după cum o dovedește și cercetarea noastră, a înțelege procesul de învățare în cazul elevilor cu dizabilități intelectuale presupune cunoștințe privitoare la natura acestui tip de dizabilități, doar astfel reușindu-se conștientizarea rolului esențial pe care îl are implicarea părinților în această sferă a existenței copiilor lor. Fiind o deficiență generalizată, caracterizată de deficit în două sau mai multe tipuri de comportament de ajustare, dizabilitățile intelectuale și dificultățile de învățare care apar înainte de maturitate sunt marcate de probleme semnificative la nivelul funcționării cognitive.

Deși funcționarea cognitivă este un indicator important în măsurarea efectului implicării parentale asupra procesului de învățare în cazul elevilor cu dizabilități intelectuale, conceptul nu a putut fi studiat în mod direct. Date generale privitoare la memorie, atenție și învățare în cazul elevilor cu deficiențe intelectuale din Ierusalimul de Est au fost identificate, constatându-se că cercetările anterioare au arătat că intervenția poate duce la îmbunătățirea memoriei și atenției acestor elevi (Hughes & Rusch, 1989; Woodworth & Schlosberg, 1954).

Secțiunea 2.11 se axează pe calitatea învățământului special. Cercetătorul a făcut eforturi mari pentru a evalua efectele pe care participarea parentală la procesul educațional le are asupra îmbunătățirii calității serviciilor din învățământ, a performanței profesorilor, a performanței elevilor și a serviciilor (servicii publice, de sănătate și de igienă, a dotărilor și a facilităților necesare).

Este prezentată definiția „participării parentale”, și se arată că termenul de „implicare parentală” nu are o definiție universal acceptată. În literatura de specialitate se face referire la această temă importantă prin utilizarea unor termeni variați, dar în această lucrare am încercat să restrângem aria de întindere a conceptului la ceea ce numim „tipurile de participare parentală în educația specială identificate de Epstein”.

Secțiunea 2.15 conține factorii care influențează participarea părinților la educația specială (Scanlon, Arick, & Phelps, 1981; Caines, 1998). Acești factori, deși potriviți situației din Ierusalimul de Est, nu au fost incluși în totalitate în această analiză, deoarece s-a constatat că doar trei dintre aceștia, și anume nivelul de educație al părinților, abilitățile lor lingvistice, și sexul biologic al acestora, prezintă o importanță majoră.

Ultima secțiune, 2.26, este dedicată relației profesor-părinte.

Metodologia cercetării

Acest capitol descrie metodele utilizate de cercetător pe parcursul studiului și datele obținute, care au permis verificarea ipotezelor cercetării și atingerea obiectivelor acesteia. S-a explorat gradul în care implicarea parentală în educația specială poate dezvolta și potența procesul de predare-învățare și nivelul serviciilor educaționale în învățământul special. S-au explorat părerile comunității palestiniene din Ierusalimul de Est privitoare la această implicare și la efectele ei benefice asupra părinților, profesorilor, elevilor și asupra anturajului acestora, în general. Ca în orice altă cercetare axată pe elevii cu dizabilități intelectuale, cercetătorul a pus în practică noțiunile teoretice în studiul elevilor participanți la educația specială în Ierusalimul de Est, pornind de la premisa că standardele internaționale există și sunt aplicabile.

Au fost necesare câteva strategii metodologice și, în consecință, au fost utilizate atât metode calitative cât și cantitative.

Au fost combinate metodele de cercetare pentru a examina problemele pe care se axează această lucrare. Într-adevăr, combinația dintre metodele calitative și cele cantitative poate rezulta

în date îmbogățite, dovedindu-se astfel foarte utilă (Winslow et al., 2002). Combinația de metode a permis o analiză eficientă și completă a datelor obținute în urma cercetării. Studiul acesta, privitor la efectele implicării parentale în procesul educațional din învățământul special în școlile Ierusalimului de Est, aplicat elevilor cu dizabilități intelectuale, a fost realizat cu ajutorul unui cadru metodologic de analiză a chestionarelor. Acest capitol prezintă modul în care s-a efectuat alocarea datelor colectate de la două grupuri de subiecți din Ierusalimul de Est, și analiza acestora din punct de vedere statistic. În general, rezultatele analizei sunt compatibile cu cele obținute pe plan internațional în privința implicării parentale în educație. Cu toate acestea, cercetarea de față se axează pe rolul implicării parentale în minimalizarea dificultăților de învățare, și nu pe modul în care elevii cu dizabilități intelectuale primesc și procesează informațiile în procesul de învățare, deși și acesta este un aspect important (Schultz, 2002).

Este esențial să prezentăm diversele modalități de aplicare a metodologiei de cercetare. Variate abordări au fost utilizate pentru a asigura obținerea unui set de date științifice care să reflecte structura stratificată a societății palestiniene. Acest capitol prezintă variatele abordări utilizate în cercetare, fiecare secțiune fiind axată pe una dintre metodele de cercetare utilizate în acest studiu. Prima parte se axează pe grupurile țintă, a doua pe interviurile semi-structurate, și a treia pe metodele utilizate în distribuirea, colectarea și analizarea chestionarelor.

Desfășurarea cercetării

Deoarece teza de față are ca obiectiv evaluarea importanței pe care implicarea părinților elevilor din învățământul special o are asupra creșterii calității procesului educațional, s-au colectat informații de la patru școli speciale din Ierusalimul de Est, alese în mod aleator (Al-Amal, Al-Bakreih, Princess Bassma și Al-Sahel). Datele au fost colectate după cum urmează:

- A) 86 de părinți (dintr-un total de 105 de părinți aleși în mod aleator) ai elevilor diagnosticați cu dizabilități intelectuale, au completat chestionare privitoare la părerea lor despre efectele implicării parentale asupra calității procesului educațional. 40 dintre aceștia au participat împreună cu cercetătorul la discuții alături cu ceilalți din grupul țintă, iar 38 de părinți au luat parte doar la interviul semi-structurat. Nu a existat nici o suprapunere între cele două eșantioane.
- B) 18 elevi cu dizabilități intelectuale din cele patru școli au fost aleși în mod aleator pentru a participa la fața locului la interviuri semi-structurate.

Părinții:

86 de părinți ai unor elevi de la cele patru școli speciale selectate au completat chestionare în care și-au exprimat opinia privitoare la efectele implicării lor asupra creșterii calității procesului educațional, participând la cercetare conform următorului aranjament:

- A) 38 de părinți au fost intervievați pentru a fi detectată influența participării parentale la procesul educațional asupra competențelor sociale și asupra adaptării la mediul școlar a elevilor cu dizabilități intelectuale. Eșantionul a fost împărțit în două grupuri: un grup de control format din 19 părinți care nu au participat în nici un fel la procesul educațional, și grupul experimental format din 19 părinți care, într-un mod sau altul, au participat la desfășurarea procesului educațional în cazul copiilor lor.
- B) Trei părinți de la fiecare școală din grupul de patru selectate pentru cercetare au participat la o intervenție de 30 de ore (în regim intensiv) pe durata a trei luni. Acest grup țintă a participat la două ore și jumătate pe săptămână, cursul fiind menit să exploreze efectele implicării parentale asupra calității procesului de învățare de care beneficiază elevii (copiii lor), asupra dezvoltării din punct de vedere emoțional, social, și asupra creșterii performanței școlare. La conducerea cursului s-au aflat psihologul școlii, un asistent social, și cercetătorul.
- C) La sfârșitul intervenției, trei părinți ai unor elevi de la fiecare școală au fost de acord să permită ca cercetătorul să evalueze calitatea procesului educațional în cazul copiilor lor, comparând-o cu cea a elevilor ai căror părinți au făcut parte din grupul experimental. Aceștia au constituit grupul de control.

Profesorii

Un număr de 30 de profesori specializați în educația specială, profesori care activează în cadrul celor patru școli selectate pentru cercetare, au completat chestionare prin care și-au exprimat părerea cu privire la efectul implicării parentale asupra creșterii calității educației.

Ipotezele și obiectivele cercetării

Cercetarea a pornit de la trei ipoteze generale având ca obiectiv găsirea răspunsurilor la cinci întrebări. Ipotezele și întrebările au fost testate la nivelul semnificativ $\alpha=0,05$.

Ipotezele au fost următoarele:

- 1) Participarea părinților nu contribuie la dezvoltarea stimei de sine a elevilor cu dizabilități intelectuale din Ierusalimul de Est
- 2) Participarea părinților ai căror copii sunt elevi în cadrul învățământului special din Ierusalimul de Est nu duce la îmbunătățiri semnificative ale procesului de predare-învățare
- 3) Participarea părinților ai căror copii sunt elevi în cadrul învățământului special din Ierusalimul de Est nu duce la îmbunătățiri semnificative ale calității educației speciale

Întrebările au fost următoarele:

- 1) Participarea părinților a contribuit la creșterea semnificativă a competențelor sociale ale elevilor cu dizabilități intelectuale din Ierusalimul de Est?
- 2) Participarea părinților a contribuit la îmbunătățirea semnificativă a adaptării la mediul școlar în cazul elevilor cu dizabilități intelectuale din Ierusalimul de Est?
- 3) Atunci când părinții au participat la procesul educațional, au dat profesorii dovadă de cooperare și disponibilitate de a răspunde la întrebările acestora?
- 4) A contribuit participarea parentală la dezvoltarea competențelor sociale și la adaptarea la mediul școlar în cazul copiilor lor, elevi cu dizabilități intelectuale?
- 5) Programele de intervenție au contribuit la încurajarea părinților să participe mai mult la procesul de educație specială?

Cadrul metodologic al cercetării

Acest studiu a implementat o abordare mixtă a părerilor privitoare la educație: efectele implicării parentale asupra calității procesului de educație specială, dar și asupra comportamentului elevilor cu dizabilități intelectuale din Ierusalimul de Est. Într-adevăr, abordarea considerată a fi cea mai potrivită în domeniu este această metodă mixtă de analiză metodologică, o abordare pragmatică, constând într-o combinație a analizelor statistice calitative și, respectiv, cantitative. În această lucrare am adoptat cadrul metodologic prezentat anterior pentru a investiga relația generalizată dintre variabilele mai sus menționate.

Locul de desfășurare a cercetării

Studiul de față s-a desfășurat în patru școli speciale din Ierusalimul de Est:

1. Școala Al-Sahel, situată în spatele Orașului Vechi din Ierusalim, care oferă servicii din sfera învățământului special unui număr de 120 de elevi cu vârste cuprinse între 6 și 15 ani, copiii cu dizabilități intelectuale medii, după cum rezultă din dosarele întocmite de psihologi.
2. Al-Amal, o școală specială situată tot în Ierusalimul de Est, dar în satul numit Issawiya. Această școală oferă servicii educaționale unui număr de 250 de elevi cu vârste cuprinse între 3 și 21 de ani, elevi din zonele înconjurătoare, diagnosticați cu dizabilități intelectuale moderate.
3. Școala specială Princess Bassma, situată în Ierusalimul de Est, în cartierul Beit Hanina, unde învață 85 de elevi cu vârste cuprinse între 6 și 21 de ani, elevi din zonele apropiate, diagnosticați cu autism.
4. Școala specială Al-Bakrieh, situată tot în cartierul Beit Hanina din Ierusalimul de Est, unde învață 60 de elevi cu vârste cuprinse între 10 și 21 de ani, elevi din zonele învecinate, cu dizabilități intelectuale severe, diagnosticați și cu paralizie cerebrală.

Instrumente de cercetare

S-au folosit următoarele instrumente de cercetare: un chestionar pentru părinții din Ierusalimul de Est, un chestionar pentru profesorii ce activează în învățământul special, interviuri semi-structurate cu elevi diagnosticați cu dizabilități intelectuale, și un grup țintă de părinți.

Chestionarul destinat părinților

Chestionarul destinat părinților din Ierusalimul de Est a fost conceput cu scopul de a aduna datele necesare acestui studiu. Au fost aleși în mod aleator 105 părinți ai căror copii sunt elevi diagnosticați cu dizabilități intelectuale. Doar 86 dintre aceștia au participat la procesul educațional. Chestionarul conținea:

1. Date personale: întrebări privitoare la sexul biologic, la nivelul de educație, și la statutul social al părinților.
2. Date empirice: informații privitoare la participarea părinților la procesul educațional în cazul copiilor lor, elevi cu nevoi speciale, încadrați în învățământul special din Ierusalimul de Est.

Acest chestionar a urmărit examinarea influenței implicării parentale în procesul educațional destinat elevilor cu dizabilități intelectuale. S-a explorat contribuția percepută a implicării părinților în educație la creșterea abilităților comunicative și la dezvoltarea stimei de sine în rândul elevilor din Ierusalimul de Est diagnosticați cu dizabilități intelectuale. Descoperirile evidențiază și efectul acestei implicări asupra calității performanței profesorilor din școlile speciale, precum și asupra calității serviciilor educaționale oferite elevilor. Un alt obiectiv important al cercetării a fost stabilirea îmbunătățirii comportamentului social al elevilor cu dizabilități intelectuale în urma implicării parentale.

Chestionarul destinat părinților s-a dovedit valid și plin de acuratețe. Proprietățile psihometrice ale cercetării s-au dovedit valide, rezultatele la testul t fiind acceptabile. Așadar, cercetarea desfășurată a fost caracterizată de un grad rezonabil de stabilitate. Valoarea coeficientului Cronbach Alpha a fost de 0,915, ceea ce oglindește validitatea studiului.

Chestionarul destinat profesorilor

Unui număr de 30 de profesori din învățământul special din Ierusalimul de Est li s-a administrat chestionarul conținând 25 de întrebări aranjate în trei secțiuni:

- a) Informații personale privitoare la sexul biologic și la nivelul de pregătire, dar și date privitoare la elevii lor;
- b) Scala de măsurare, atât pentru competențe sociale, cât și pentru adaptarea școlară;
- c) Secțiunea de evaluare.

Cercetarea a avut ca obiectiv studierea a două aspecte. Primul aspect l-a constituit influența participării parentale asupra competențelor sociale și asupra adaptării școlare. Cel de-al doilea aspect l-a constituit influența sexului biologic al profesorilor și influența gradului lor de pregătire asupra cooperării dintre profesori și părinți, asupra motivației de a-și îmbunătăți performanța în predare, și asupra tendinței de a menține un nivel potrivit al adaptării școlare la clasă.

Chestionarul destinat profesorilor s-a dovedit a fi valid, având un grad de acuratețe acceptabil. Chestionarul a fost supus evaluării făcute de către patru specialiști în educația specială. Măsurătorile au fost corect evaluate în privința implicării părinților în procesul educațional. În plus, cele două scale de măsurare, cea pentru competențele sociale și cea pentru adaptarea școlară, s-au dovedit a avea validitate factorială, cercetarea și modul în care a fost ea realizată dovedind un grad de stabilitate rezonabil. Valoarea coeficientului Cronbach Alpha pentru întregul chestionar a fost de 0,91, ceea ce oglindește validitatea studiului.

Interviurile

Metoda de interviu a fost selectată ca instrument de cercetare calitativă pentru a obține informații detaliate de la elevii cu dizabilități intelectuale, informații privitoare la participarea părinților lor la procesul educațional. Un număr de 24 de interviuri au fost conduse cu acești elevi aleși din două școli: 12 elevi care frecventează școala Al-Sahel și 12 elevi care frecventează școala Al-Amal. Interviurile au fost menite să detecteze efectele participării parentale din perspectiva elevilor cu dizabilități intelectuale. Întrebările adresate elevilor (vezi anexa A3 din teza de doctorat) s-au referit la dezvoltarea stimei lor de sine atunci când părinții lor s-au implicat în procesul educațional.

Grupul țintă

La intervenție au participat 12 părinți constituind grupul țintă, iar comparația s-a făcut cu un alt grup de 12 părinți care nu au participat la intervenție, constituind grupul de control. Intervenția a constat în ghidarea părinților spre metode de predare-învățare moderne și spre

strategii de sprijinire a elevilor cu dizabilități intelectuale. Fiecare curs a durat aproximativ două ore și jumătate, părinții din grupul țintă asistând la trei ședințe, una pe săptămână, pe parcursul lunii martie a anului 2015 (Clark, 2006).

Scopul lucrului cu grupul țintă și a comparației cu grupul de control a fost identificarea modului în care o asemenea intervenție poate încuraja persoanele în cauză să participe mai mult la procesul educațional (Borkowski & Cavanaugh, 1979).

4. Rezultate și concluzii

Descoperirile la care s-a ajuns ca urmare a cercetării desfășurate pe parcursul acestui studiu sunt în acord cu majoritatea cercetărilor desfășurate anterior pe tema participării părinților la procesul de educație specială, dovedindu-se a fi coerente și logice. Dar, mai mult decât atât, au fost identificate și punctele slabe în privința participării parentale.

Rezultatele cercetării axate pe părinți

Cercetarea axată pe părinți a condus la descoperirea următoarelor rezultate:

- Participarea părinților conformă tipurilor de participare descrise de Epstein a dus la creșterea stimei de sine a elevilor cu dizabilități intelectuale – sub aspectul independenței, al reducerii hiperactivității, și al satisfacției. Analiza cantitativă bazată pe testul t, eșantion independent, a respins ipoteza că „Participarea părinților nu contribuie la dezvoltarea stimei de sine a elevilor cu dizabilități intelectuale din Ierusalimul de Est”, ceea ce înseamnă că participarea părinților a avut efecte pozitive, contribuind la creșterea independenței elevilor cu dizabilități intelectuale, reducând hiperactivitatea și stabilind un grad superior de satisfacție. Mai mult decât atât, o cercetare mai detaliată, prin analiza calitativă bazată pe testul Chi-square a arătat că sprijinul oferit acasă elevilor cu dizabilități intelectuale i-a ajutat să obțină un grad de independență sporit, le-a redus hiperactivitatea, și le-a sporit satisfacția, în timp ce intervențiile programatice le-au crescut independența și i-au ajutat să atingă o stabilitate a nivelului de satisfacție. Celelalte rezultate pot fi găsite în teza de doctorat.

- Cercetarea a dovedit faptul că participarea parentală a eficientizat procesul de învățare sub toate cele trei aspecte studiate: învățare generală, performanță școlară, și comportament social (Gutman și Vorhaus, 2012).

A) În privința procesului general de învățare, cu privire la aspecte cum ar fi adaptarea la clasă și primirea de informații a fost respinsă ipoteza că „Participarea părinților ai căror copii sunt elevi în cadrul învățământului special din Ierusalimul de Est nu duce la îmbunătățiri semnificative ale procesului de predare-învățare”. Există mulți alți factori ce afectează, de asemenea, învățarea. Testul bi-direcțional ANOVA a arătat că participarea parentală reprezintă un factor semnificativ în îmbunătățirea învățării în general, oferind următoarele rezultate:

1) Nivelul de educație al părinților a fost un factor semnificativ, părinții cu studii universitare și masterale sau doctorale contribuind mai pregnant la îmbunătățirea procesului de învățare în cazul copiilor lor, elevi care au fost diagnosticați cu dizabilități intelectuale.

2) Abilitățile lingvistice au constituit un factor important, testul cantitativ arătând că părinții care vorbesc normal au fost mai eficienți în sprijinul acordat copiilor lor pe parcursul procesului de învățare, decât părinții cu probleme de limbaj.

3) Studiul a dovedit că mamele au fost mai eficiente decât tații în sprijinirea elevilor cu dizabilități intelectuale în procesul de învățare.

B) Cercetarea a dovedit faptul că participarea părinților a contribuit la creșterea performanței școlare a elevilor cu dizabilități intelectuale (rezultate la teste și la evaluări, etc.). Testul bi-direcțional ANOVA a oglindit faptul că participarea părinților din Ierusalimul de Est la procesul de educație specială a îmbunătățit semnificativ performanțele elevilor cu dizabilități intelectuale. Valorile p pentru fiecare dintre cei trei factori, nivelul de educație, abilitățile lingvistice, și sexul biologic al părinților, au fost toate mai mici decât nivelul de semnificație $\alpha = 0,05$. Mai mult decât atât, acești trei factori s-au dovedit și ei a fi importanți:

- 1) Nivelul de educație al părinților a fost un factor semnificativ, părinții cu studii universitare și masterale sau doctorale contribuind mai pregnant la îmbunătățirea performanței școlare în cazul copiilor lor, elevi cu dizabilități intelectuale
 - 2) Abilitățile lingvistice au constituit un factor important, testul cantitativ arătând că părinții care vorbesc normal au fost mai eficienți în sprijinul acordat copiilor lor pentru îmbunătățirea performanței școlare, decât părinții cu probleme de limbaj.
 - 3) Studiul a dovedit că mamele au fost mai eficiente decât tații în sprijinirea elevilor cu dizabilități intelectuale pentru îmbunătățirea performanței școlare.
- Un alt aspect important al cercetării a fost calitatea educațională. Cercetătorul a restrâns aria de studiu asupra performanței profesorilor care predau elevilor cu dizabilități intelectuale (tehnicile de predare folosite, respectul, și calitatea serviciilor din școlile speciale, servicii publice cum ar fi asigurarea unui mediu de lucru confortabil, servicii medicale și de igienă, precum și facilități cum ar fi accesul la cărți, table, și la alte materiale didactice).
- A) În privința dezvoltării performanței profesorilor din învățământul special în urma participării parentale, a fost respinsă ipoteza că „Participarea părinților ai căror copii sunt elevi în cadrul învățământului special din Ierusalimul de Est nu duce la îmbunătățiri semnificative ale calității educației speciale”. Testul bi-direcțional ANOVA a arătat că participarea parentală reprezintă un factor semnificativ în îmbunătățirea performanței profesorilor, oferind următoarele rezultate: valorile p referitoare la fiecare dintre cei trei factori, nivelul de educație, abilitățile lingvistice, și sexul biologic al părinților, fiind toate mai mici decât nivelul de semnificație $\alpha=0,05$. Mai mult decât atât, acești trei factori s-au dovedit și ei a avea importanță:
- 1) Nivelul de educație al părinților a fost un factor semnificativ, părinții cu studii universitare și masterale sau doctorale contribuind mai pregnant la îmbunătățirea performanței profesorilor care le predau copiilor lor, elevi cu dizabilități intelectuale.
 - 2) Abilitățile lingvistice au constituit un factor important, testul cantitativ arătând că părinții care vorbesc normal au fost mai eficienți în sporirea performanței profesorilor care le predau copiilor lor, elevi cu dizabilități intelectuale, decât părinții cu probleme de limbaj.

3) Studiul a dovedit că mamele au fost mai eficiente în creșterea eficienței profesorilor care le predau copiilor lor, elevi cu dizabilități intelectuale, decât tații, determinându-i pe profesori să facă eforturi pentru a deveni mai calificați.

B) S-a ajuns la concluzia că participarea parentală a dus la îmbunătățirea serviciilor din învățământul special din zona Ierusalimului de Est. Testul unidirecțional ANOVA a arătat că participarea parentală a dus la creșterea calității serviciilor publice ($p = 0,002$), a serviciilor de sănătate ($p = 0,000$), precum și în sfera facilităților ($p = 0,001$).

Rezultatele studiului axat pe profesor

Studiul a fost menit să analizeze influența participării parentale asupra următoarelor trei aspecte: dezvoltarea competențelor sociale, îmbunătățirea adaptării școlare și relația profesor-părinte.

Efectele participării parentale asupra competențelor sociale

S-au comparat două grupuri de părinți pentru a identifica modul în care participarea parentală influențează dezvoltarea competențelor sociale. După selectarea aleatorie a unor elevi cu dizabilități intelectuale de la cele patru școli, cercetătorul a descoperit că din 30 de părinți, 11 au participat la procesul educațional al copiilor lor într-un fel sau altul. Procedura calitativă pe care am adoptat-o pentru a obține răspuns la întrebarea „îmbunătățește participarea parentală competențele sociale ale elevilor cu dizabilități intelectuale?” a fost testul Mann-Whitney. Gradele de măsurare a competențelor sociale au constituit totalul celor 12 scoruri obținute în urma evaluării. Concluziile au fost că participarea parentală a fost un factor esențial în îmbunătățirea competențelor sociale, dat fiind că nivelul mediu al părinților care nu s-au implicat în procesul educațional a fost de 11,29, iar cel al părinților implicați a fost de 22,71. Diferența dintre cele două grupuri a fost, așadar, semnificativă ($p = 0,001$).

Efectele participării parentale asupra adaptării școlare

Același studiu a fost utilizat cu scopul de a identifica efectele participării parentale asupra adaptării școlare prin compararea celor două grupuri de părinți. Procedura calitativă pe care am

adoptat-o pentru a obține răspuns la întrebarea „îmbunătățește participarea parentală nivelul de adaptare școlară a elevilor cu dizabilități intelectuale?” a fost testul Mann-Whitney. Gradele de măsurare a adaptării școlare au constituit totalul celor 7 scoruri obținute în urma evaluării. S-a tras concluzia că participarea parentală constituie un factor important în adaptarea școlară, nivelul mediu atins de părinții neparticipanți fiind de 11, 55, în timp ce acela atins de părinții participanți la procesul educațional a fost de 22,32, diferența dintre cele două grupuri fiind semnificativă, $p = 0,000$.

Relația profesor-părinte

Una dintre problemele cheie în cazul relației profesor-părinte o constituie disponibilitatea profesorilor de a răspunde la întrebările adresate de părinți. Studiul a dovedit că profesoarele cooperează mai bine cu părinții decât profesorii, și că disponibilitatea profesorilor cu pregătire superioară (diplomă de licență și master) nu diferă de cea a profesorilor cu mai puține diplome.

Cooperarea poate lua diferite forme. Studiul axat asupra profesorilor a arătat că unii dintre aceștia se plâng cu privire la reacțiile nervoase ale părinților. De exemplu, un profesor de la școala Al-Amal a fost nevoit să trimită părinții nervoși la director pentru a evita un conflict, respectivii părinți fiind supărați pentru faptul că fiul lor fusese lovit de un alt elev. Pe de altă parte, unii profesori au avut o cooperare fructuoasă cu părinții via Facebook sau Twitter, făcând schimb de idei și încercând să găsească soluții la variatele probleme cu care se confruntau. Cercetătorul a hotărât să măsoare gradul de cooperare prin evaluare: slabă, acceptabilă, puternică, foarte puternică. Au fost studiate și aspecte ale calității educaționale care depind de profesori, inclusiv metodele de predare și adaptarea la clasă.

Procedura calitativă bazată pe testul Chi-square a fost folosită pentru a obține răspunsuri la următoarele întrebări adiționale:

- 1) Profesorii și profesoarele cooperează cu părinții în același fel?
- 2) Profesoarele încearcă mai mult decât profesorii să-și îmbunătățească metodele de predare?
- 3) Profesoarele răspund la necesitatea de creștere a nivelului de adaptare la clasă mai bine decât profesorii?

- 4) Cadrele didactice cu diplomă de licență și cele cu diplomă de master cooperează în același fel cu părinții ca și simplitii profesori?
- 5) Cadrele didactice cu diplomă de licență și cele cu diplomă de master răspund mai bine decât simplitii profesori nevoii de a-și îmbunătăți metodele de predare?
- 6) Cadrele didactice cu diplomă de licență și cele cu diplomă de master răspund mai bine decât simplitii profesori nevoii de a crește nivelul adaptării la clasă?

Din 12 profesori, trei (25%) au dat evaluări la cooperare cu gradul „puternic” și „foarte puternic”, în timp ce 15 profesoare din 18 (83%) au avut același rezultat, testul demonstrând o diferență semnificativă ($p = 0,009$) între cele două grupuri. Cercetătorul a mai descoperit că 33,3% dintre profesori au considerat că participarea parentală i-a ajutat la modul „puternic” și „foarte puternic” să-și îmbunătățească metodele de predare, în timp ce profesoarele au dat aceste evaluări în număr mult mai mare ($p = 0,035$). Mai mult decât atât, profesoarele au răspuns mai bine la provocarea creșterii adaptării la clasă, după cum o dovedește valoarea semnificativă $p = 0,006$.

Pe de altă parte, testul a arătat că simplitii profesori la fel ca și cei cu diplomă de licență sau de master au evaluat în mod similar influența participării parentale asupra cooperării, dezvoltării metodelor de predare, și creșterii nivelului de adaptare la clasă. Valorile $p = 0,635$, $p = 0,161$ și $p = 0,240$ au arătat faptul că nu au existat diferențe semnificative bazate pe nivelul de pregătire a cadrelor didactice.

Rezultatele interviurilor

Un număr de 24 de elevi cu dizabilități intelectuale au fost intervievați pentru a se identifica influența participării parentale la procesul educațional din perspectiva acestor elevi. Interviurile au fost structurate pentru a se obține răspuns la două întrebări:

- 1) Intervenția programatică în cazul elevilor cu dizabilități (antrenamente fizice, sprijin, etc.) a contribuit la eficientizarea participării parentale în direcția creșterii stimei de sine a elevilor (satisfacție, independență, și adaptare)?
- 2) A afectat tipul de dizabilitate (mentală, fizică sau sindrom Down), modul în care participarea parentală a contribuit la creșterea stimei de sine (satisfacție, independență, și adaptare)?

Analiza calitativă bazată pe testul Chi-square a arătat că intervenția programatică a contribuit la creșterea stimei de sine a elevilor cu dizabilități intelectuale după cum urmează: obținerea satisfacției – $p = 0,014$, creșterea independenței – $p = 0,046$ și îmbunătățirea comportamentului – $p = 0,001$.

Mai mult decât atât, testul Chi-square a arătat că tipul de dizabilitate nu a influențat eficiența participării parentale în privința obținerii satisfacției în cazul elevilor cu dizabilități intelectuale, $p = 0,682$, după cum reiese din tabel, și nici în privința independenței sau a comportamentului social, valorile semnificative fiind $p = 0,828$ și, respectiv, $p = 0,605$.

Rezultatele cercetării axate pe grupul țintă

Un număr de 24 de părinți, 12 făcând parte din grupul de control și ceilalți 12 din grupul țintă, aceștia din urmă supuși unei intervenții intensive menite să-i ghideze spre o participare crescută, a stat la baza acestei cercetări menite să evalueze gradul în care intervenția poate încuraja o participare sporită a părinților la procesul educațional din învățământul special.

Procedura non-parametrică bazată pe testul Mann-Whitney a fost utilizată în compararea celor două grupuri. Scorul mediu al grupului de control a fost de 7,33, iar cel al grupului experimental a fost de 17,67, valoarea $p = 0,000$, indicând o diferență semnificativă între cele două grupuri, demonstrând că intervenția a fost eficientă în creșterea gradului de participare parentală.

Discuții, concluzii și recomandări

Descoperirile obținute în urma cercetării sunt compatibile cu cele relevate de studiile pe plan internațional asupra implicării parentale în educația specială. Însă deoarece Ierusalimul de Est se află într-o situație specială, cercetătorul trebuie să insiste asupra importanței acestui factor capabil să ducă la un progres remarcabil, în educație în general, și în educația specială în particular. S-a încercat investigarea ipotezelor prezentate mai sus și aflarea de răspunsuri la întrebările legate de fenomenul implicării parentale. Deoarece nu există o singură definiție clară a acestui fenomen, cercetătorul a încercat să îl descrie mai detaliat, ținând seama de unicitatea comunității arabe din Ierusalimul de Est.

Fiind directorul școlii speciale Al-Noor pentru elevi cu dizabilități intelectuale, cercetătorul a înțeles importanța întrunirii comunității de părinți și de profesori pentru beneficiul ambelor părți, dar mai ales al elevilor. Prima descoperire a fost că părinții constituie o forță mai puternică decât orice ocupație militară sau politică, oamenii din Ierusalimul de Est încercând să își ducă viața la fel ca cei din orice altă comunitate, manifestând interes în educația celor dragi lor. Cercetarea a scos în evidență două reforme majore: influența participării parentale asupra îmbunătățirii comportamentului elevilor cu dizabilități intelectuale în școală și în viață, respectiv asupra îmbunătățirii procesului de educație în învățământul special.

În centrul acestei cercetări a stat calitatea învățământului special, și s-a dovedit faptul că, în general, această calitate a crescut prin intervenția parentală. Eșantionul cu care s-a lucrat a reprezentat o sursă relevantă de informații provenind din comunitatea locală, cea din Ierusalimul de Est, deoarece a inclus toate grupurile etnice (musulmani, creștini, etc.), și a reprezentat toate nivelurile economice și educaționale existente în această comunitate. Primul aspect studiat în această teză a fost performanța profesorilor, și anume calitatea muncii lor (metode de predare), explorând procesele prin care profesorii bine pregătiți utilizează metode de predare centrate pe elevi, în clase bine organizate, din școli bine conduse, desfășurând procese de evaluare concepute în așa fel încât să faciliteze învățarea și să reducă efectele negative ale diferențelor existente. Rezultatele procesului de predare-învățare în învățământul special constau din acumularea de cunoștințe, obținerea de abilități și formarea de atitudini strâns legate de scopurile educaționale pe plan național și de integrarea pozitivă în societate. Metodele cantitative utilizate au arătat că implicarea parentală este un factor eficient, ea în sine reușind să crească eficiența muncii profesorului în mod semnificativ. Nivelul de educație a părinților s-a dovedit a fi un factor impresionant. Implicarea părinților cu diplomă de licență și masterat a constituit un impuls major în eficientizarea muncii profesorilor. În unele cazuri, profesorii mi-au spus că părinții cu un nivel mai ridicat de educație sunt mai convingători, fapt evident în timpul conversațiilor. Un profesor a afirmat că: „în spitale, când pacienții nu sunt tratați cu compasiune, rudele pacienților vorbesc direct cu conducerea. În școli, când apare o problemă, profesorii vorbesc cu părinții educați în mod direct”.

Celelalte rezultate ale studiului pot fi găsite în teză, iar recomandările cercetătorului bazate pe aceste rezultate sunt următoarele:

1. Tiparul de comunicare între părinți și cadre didactice, cum ar fi vizitele la școală, trebuie să fie scurte și eficiente; acestea pot fi îmbunătățite prin discuții cu părinții și prin respectarea motivului întâlnirii și a rolurilor celor implicați.
2. Trebuie să crească nu doar cantitatea ci și calitatea implicării parentale voluntare. Voluntariatul s-a dovedit a fi la un nivel foarte scăzut, așadar cercetătorul sugerează creșterea numărului de simpozioane, și încurajarea părinților prin mijloace tipărite și media menite să crească implicarea parentală.
3. Cercetătorul mai sugerează ca profesorii și educatorii să dea dovadă de mai mult respect față de părinți, manifestându-și interesul în a coopera cu aceștia.
4. Tații trebuie încurajați să participe mai mult la educația specială, vocile lor fiind de obicei mai puternice decât cele ale mamelor. Acest fapt ar crește performanța profesorilor dar și a elevilor, îmbunătățind chiar și calitatea serviciilor. Cercetătorul sugerează formarea unor grupuri de tați, deoarece în Ierusalimul de Est nu a fost identificat niciun asemenea grup, deși în alte părți ale lumii ele există.
5. Intensificarea intervenției: cercetătorul sugerează intervenția crescută prin programe de stimulare a memoriei, a ratei de învățare, a nivelului de cooperare între școlile care momentan nu oferă acest tip de intervenție și centrele specializate, cum ar fi cel de la Princess Bassma. După opinia cercetătorului, formată ca urmare a acestui studiu, elevii cu dizabilități intelectuale ar avea o mai bună șansă la educație în Ierusalimul de Est dacă s-ar realiza următoarele:
 - i. Ministerul educației să instituie un program special sau ore de lucru pentru părinți, pentru ca aceștia să învețe fundamentele psihologice și logistice care stau la baza participării parentale la educația elevilor cu dizabilități intelectuale. Acest lucru va îmbunătăți rata de participare parentală și calitatea implicării.
 - ii. Să se folosească nu doar telefonul pentru contactarea școlilor, ci și Twitter sau Facebook, larg utilizate în era noastră tehnologizată.
 - iii. Să se organizeze întâlniri și simpozioane mult mai creative la care să participe echipe de profesori și părinți.
 - iv. Materialele educaționale să includă principiile necesare integrării elevilor cu nevoi speciale în profesiile lor viitoare.
 - v. Profesorii să ia în serios inițiativele părinților elevilor cu dizabilități intelectuale.

Recomandări pentru părinți, profesori și școli

Numeroase studii au dovedit că implicarea parentală în educația specială are efecte pozitive asupra copiilor cu dizabilități intelectuale, asupra familiilor lor, și asupra școlilor speciale, atunci când nu doar cadrele didactice, ci și părinții oferă în mod continuu sprijin și încurajare pentru eforturile de învățare și de dezvoltare în cazul acestor copii. Cele mai importante variabile care influențează performanța școlară nu sunt nici venitul, nici statutul social, ci măsura în care familia elevului este capabilă să creeze și să mențină acasă un mediu ce încurajează procesul de învățare.

A. Beneficii pentru copii

- a. Copiii tind să obțină rezultate mai bune, indiferent de statutul socio-economic sau de nivelul de educație a părinților.
- b. Copiii obțin în general note mai bune, rezultate mai impresionante la teste și frecventează mai des orele.
- c. Copiii își fac toate temele în mod constant.
- d. Copiii au o stimă de sine crescută, o mai bună auto-disciplină, manifestând aspirații crescute și fiind motivați să învețe.
- e. O atitudine pozitivă cu privire la școală îi determină pe copii să își îmbunătățească modul de a relaționa cu colegii și profesorii, precum și comportamentul în mediul școlar, diminuându-se numărul suspendărilor pe motive disciplinare.
- f. Scade numărul copiilor care trebuie integrați în învățământul special.
- g. Copiii din medii culturale diverse tind să se înțeleagă mai bine și să facă progrese atunci când părinții și cadrele didactice cooperează pentru a diminua discrepanțele dintre aspectele culturale de acasă și cele din mediul școlar.
- h. Elevii care urmează să se înscrie la liceu, elevi ai căror părinți au o implicare constantă, reușesc să treacă mai ușor peste perioada de tranziție, nemaifiind tentați să renunțe la educație.

B. Recomandări pentru familie

Este de asemenea important

- a. ca așteptările privitoare la realizările elevilor și profesiile lor viitoare să fie înalte dar realiste.
- b. ca părinții să se implice în educația specială la școală și în comunitate.
- c. unele studii demonstrează că activitățile părinților care sunt planificate eficient și bine implementate duc la beneficii substanțiale pentru copii, părinți, educatori și școli.
- d. ca părinții să mărească gradul de interacțiune cu copiii, fiind mai sensibili la nevoile sociale, emoționale și intelectuale ale acestora.
- e. ca părinții să fie mai încrezători în abilitatea lor de a lua decizii privitoare la educația copiilor.
- f. pe măsură ce părinții cunosc mai bine aspecte ale dezvoltării copiilor, va crește nivelul de afectivitate și de încurajare, scăzând numărul pedepselor aplicate copiilor.
- g. ca părinții să cunoască mai bine programa școlară și aspectele legate de munca profesorului.
- h. când părinții știu ceea ce copiii lor trebuie să învețe, pot să-i ajute mai bine atunci când profesorii îi roagă să se implice mai mult în activitatea de învățare pe care copiii o desfășoară acasă.
- i. părerea părinților despre școală trebuie să se îmbunătățească, crescând cooperarea cu cadrele didactice.
- j. părinții sunt mai conștienți de importanța unor aspecte care vizează direct educația copiilor lor atunci când sunt rugați de către școală să participe ca membri în echipele care iau decizii în aceste privințe.

C. Recomandări pentru cadrele didactice

- a. Atunci când numărul părinților implicați în educație este mai ridicat, profesorii și directorii de școli vor avea un moral mai ridicat.
- b. Profesorii și directorii vor fi mult mai respectați de către părinți.
- c. Implicarea parentală constantă duce la îmbunătățirea comunicării și a relațiilor dintre părinți, profesori, și membrii colectivului de administrație.

- d. Profesorii și directorii ajung să înțeleagă mai bine diversitatea culturală din familiile elevilor, reușind să respecte mai mult timpul și abilitățile părinților.
- e. Profesorii și directorii vor avea satisfacții crescute la locul de muncă.

D. Recomandări pentru școli

- a. Școlile care implică activ părinții și comunitatea în procesul educațional vor avea o mai bună reputație în respectiva comunitate.
- b. Școlile vor beneficia într-o mai mare măsură de sprijinul comunității.
- c. Programele școlare care încurajează implicarea parentală vor avea rezultate mai bune și vor oferi o calitate sporită din punct de vedere educațional față de cele care nu încurajează participarea parentală.

BIBLIOGRAFIE

- Borkowski, J. G., & Cavanaugh, J. G. (1979). Maintenance and generalization of skills and strategies by the retarded. In N. R. Ellis (Ed.), *Handbook of mental deficiency: Psychological theory and research*. Hillsdale, NJ: Erlbaum
- Caines, B. C. (1998). Views from the other side: Parental perceptions of the individualized educational plan (IEP) process (Master's Thesis, Acadia University).
- Gutman L., & Vorhaus, J. (2012). *The Impact of Pupil Behavior and Wellbeing on Educational Outcomes* Department for Education
Hawkins, Eklund, James, & Foose, 2003
- Hughes, C., & Rusch, F. R. (1989). Teaching supported employees with severe mental retardation to solve problems. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 22, 365- 372.
- Khan, A. (2001). Education in East Jerusalem: A study in disparity. *Palestine-Israel Journal*, 8 (1)
- Scanlon, C. A., Arick, J., & Phelps, N. (1981). Participation in the development of the IEP: Parents' perspective. *Exceptional Children*, 47, 373-374.
- UNESCO, 1997
- Woodworth, R., & Scholsberg, H. (1954). *Experimental psychology*. (Rev. ed.) New York: Holt, Rinehart & Winston, 1954.
- Zake, J., & Wendt, R. N. (1991). Parental anxiety, language, assertion, and expectation factors in subsequent understanding and recall of assessment information. *Psychology in the Schools*, 28, 156-164.